

◆ Ҳамиша олға интилиш, бугун кечганидан, эртага эса бугунгидан юксакроқ натижага эришиш учун курашни, кўлаб ишлаб чиқариш илгорлари ва новаторларига хос хусусият. «Средазэлектр» электр техника заводи илгирчи Людмила Валетова, бригада бошлиғи Александр Спикин ва бошқалар ана шунга интилиб келдилар. Л. Валетова Бутуниттифок XIX партия конференцияси охиридаги кунгача беш йилликнинг уч ярми йиллик планни бажариш юзасидан ўз энгисига олган юксак мажбуриятга яраша зарбдорона меҳнат қилгани; барча маҳсулотларини биринчи тақдим этишдаёқ тошпиратгани шундан далолат бериб турибди. Унинг сафдошлари кўлайиб борапти.

◆ «Реле ва автоматика» заводиди ҳам ўз энгисига олган юксак мажбуриятга яраша меҳнат қилаётганлар оз эмас. Масалан, пластмасса цехида шундай ишчилар борки, улардан бугунги кунда барча ўрнак олапти. Булар А. Догуюнова, М. Дадамонова ва бошқалардир. Заводимизда тўла ҳўжалик ҳисоби жорий этилган, — дейди партия ташкилотининг секретари Асрор Маҳмудов, — у энг аввало меҳнат интизомини мустаҳкамлади. Пластмасса цехи коллективини бош қорқона учун деталлар, изоляторлар ишлаб чиқаришти. Тўла ҳўжалик ҳисоби ҳар бир буржумани бекама-қўст адо этишга ундамоқда. Бригадалар, умуман цех коллективини аввалгига нисбатан тошпиратгани бир маромда бажарилган бўлиб қолди. Ҳўжалик ҳисоби меҳнат коллективларининг манфаатдорлигини ва ташаббускорлигини ошдиришда.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 60 (6.549) 1988 йил 14 март, душанба Ҳақоси 3 тийин

Кўнглимдаги гап

«Тошкент оқшоми» бугундан бошлаб «Кўнглимдаги гап» деган янги рубрика очилди. Биз бу рубрика остида шаҳар аҳолисининг кўнглида бор гапларини эълон қилишнинг зарурлигини асослашга ҳар бир гапнинг ва танқидий мулоҳазаларини бемалол айтишимиз мумкин. Бу хат-хабарларнинг энг муҳим хусусияти шундан иборатки, улар газета саҳифасида деярли таҳрирсиз ёриштилади.

ган, безовта қилиб турган муаммолар қаламга олинмиши лозим. Шаҳримиздаги қизғин давом этаётган қайта қуриш ишлари берапти, қандай ўзини-ўзгартиришни гувоҳи бўлишга энг аксинча ишлар қайта қуриш ишлари гап бўлиб турибди — уларни бағарилаётган эшик учун Сизнинг қандай фикр-мулоҳазаларингизни ўйлаб юрган таълифларингиз бор? Шаҳар ўзингиз бу курашда қандай иштирок этаёлисиз энг этмоқчисиз? Кўйида ана шу руҳдаги биринчи хат-хабарлар билан танишасиз.

Самолётлар узоқроққа қўнса...

ХАЁТДА не-не аломатлар, ноҳуш хатти-ҳаракатлар бўлмайди, дейсиз? Бу нарсаларнинг ҳам энг кўп чегараси бўлиши керак-ку! Ҳақмага маълумки, жамият тараққиёти — техника тараққиёти яратди. Космонавтика, авиация сановати юксак чўққиларга чиқди. Лекин ана шундай улкан, гигант самолётлар бир кўнглисизлик туғдиришмоқда. Очик гап, бундай ноҳушликлардан бири — Тошкент аэропорти муаммосидир. Айниқса, ернинг киндигига чалғиришга қараганда, аэропортнинг ҳар қандай қўнғилиги ҳам қўнғиликнинг ёдидан чиққани йўқ. Гапнинг қисқаси, мамлакатимизнинг биронта шаҳрида аэропорт шўх уртасида жойлашганини билганингиз борми?.. Фақат Ўзбекистоннинг марказида бор, холос! Деярли ҳамма шаҳарларда аэропортлар кам деганда 20 километр, бўлмаса 60, 100 километргача шаҳардан ташқарида жойлашган.

Унвон керакми, халқ муҳаббатими?

«А РГУМЕНТИ И ФАКТИ» ҳафталигини арақлаб туриб, СССР халқ артисти Михаил Ульянов, РСФСР халқ артисти Зиновий Гердт билан бўлиб ўтган суҳбатга кўзим тушди. Суҳбат жуда мунозарали экан. Уқиб бўлиб, ўйлаиб қолдим: унвонлар, мукофотлар бериш шунчалар зарурми? Чиндан ҳам Станиславский, Немирович — Данченко, Вахтангов, Эйзенштейн, Мейерхольд сингари буюк санъат намояндларининг иқтидорини унвон билан белгилаб бўлмайди. Ҳамма, унвон уларнинг таланти олдига кичиклик қилиб қолади. Тўғри, киши ўз меҳнатининг тақдирлигини кўрсатишга ҳоҳлади. Лекин санъаткорнинг, шоирнинг энг олий унвони — бу халқ муҳаббатига сазовор бўлиш-ку! Бу билан унвонлар берилмасин демоқчи эмасман. Берилсин, лекин мингларнинг бирига, лойиқларнинг лойиғига берилсин. Шунда адолатли, қадри, ҳавасли бўлади. Яна бир тақлиф: унвон, мукофотга сазовор бўладиган кишилар номзоди матбуотда дастлаб эълон қилиниб, халқ ҳужмига ҳавола этилса, муко-

ЗАМОНДОШИМИЗ

Бахти кулган йигит

Самимий боқиб турган бу йигит чиндан ҳам бахти кулган йигитлардан. Уни бирон олий ўқув юртида таҳсил кўраётган аълочи студент деб ўйларсиз. Йўқ, у оғир машинасозлик соҳасида Тошкентдаги тўқув ва йигирту машиналари ишлаб чиқарётган тўқувчилик машина-созлиги заводиди ишлайди. Ҳаётининг бор, Иттифоқимизда бир вақтлар бу корхонанинг дони кетганиди. Улуғ Ватан урушининг энг оғир кезларида мамлакатимизнинг фронтга яқин районларидан қўнғина завод ва фабрикалар қатори бу корхонанинг асбоб-анжомлари ҳам кўчирилиб келтирилган. Барча миклат вақтлари урушнинг ўша оғир шарафлариди қўнғин-қўлга бериб ишлаб, корхонани тегаде оёққа тургадилар... Александр Четирин билан суҳбатимиз ҳам ана шундан бошланди. Айтишларича, бу ерда урушга кетган ота ва акалари ўрнида қўлаб ўспиринлар ҳам ишлашган, ҳатто уларнинг бирининг станокка бўйи тегмаган экан, оёқлари тағига ёпиш тахлаб беришди... Корхонада дастлаб келганда, шу воқеани ҳикоя қилиб беришгани Александрнинг ҳамон ёдида.

«Аргументы и факты» саҳифаларида

Ана шу сарлавҳа остида Бутуниттифок «Билим» жамиятининг «Аргументы и факты» ҳафталик бюллетенида эълон қилинган туркум суҳбатлар газетхоиларда натта қизиқиш уйғотмоқда. Кўпсонли оқшомхоиларнинг исталарини инобатга олиб, кўнғина биз бюллетен муҳбири Н. Мелнорованинг СССР Фанлар академияси муҳбир-аъзоси Н. Я. Петраков билан ҳафтаноманинг 6-сонидида эълон қилинган суҳбатини биринчи қисқартирилган ҳолда эълон қилляимиз.

МУХБИР: Николай Яковлевич, энг жараён бўлиши: ҳозир очидан-очик банд нархларда дастлаб сановат товарларнинг нархи арзонлаштирилиши мумкинми?

боғлиқ экан. Аҳолининг асосий қисми маошга яшаса ҳам, айрим кишиларнинг катта жамғармалари бор. Уларни нима қилиш керак? Пулни 10 сўмга 1 сўм тариясида алмаштириш керакми? Аммо бу ҳеч нарсани ҳал этмайди. Гап ана шу жамғармаларни қайтариб олиш устида борапти. Бунинг учун эса қайси пул меҳнат билан топилаётгани, қайси пул меҳнатсиз топилганини аниқлаш лозим.

Нархлар ҳақида ўйлар

5 сўм белгиласан ҳам тўғри келмайди. Аҳоли ана шу нархда ишлаб чиқариладиган буютун маҳсулотини харид қилмайди. Ортиқча товар йиғилиб қолади. Институтимиз ишлаб чиқариладиган гўшт қайси нархлар билан тўла сотилиши мумкинлигини ҳисоблаб чиқди. Бу нарх 5 сўмдан анчагина кам — 3 сўм 20 тийин, 3 сўм 50 тийин ташкил этади. Бундай нархнинг белгиланиши дотация.

ПЕТРАКОВ: Тан оламан, бу масала ҳали етарли даражада ишлаб чиқилмаган. Гождан вариантлар жуда кўп бўлиши мумкин. Айтайлик комплекслиги маошга қўшилиб тўлиниши керакми энг олий даромадиганим? Агар маошга деб тахмин қилсан бир киши сўнқабод, иккинчи сўп болали бўлиши мумкин. Тақсимотда адолат, сивилиз дарҳол кўзга ташланади.

Оила даромадига деб олганимизда-чи? Бунда ишловчиларнинг маоши нисбатига қараб, ми энг аъзоларнинг сонига қарабми? Назаримда оилавий ёндошув адолатлироқ кўринади. Аммо уни амалга ошириш ҳам мураккаброк.

ПЕТРАКОВ: Радикал чора сифатида бу энг маъқулдир. Аммо нарх-наво ислохоти, меҳнат ҳақ тўлаш ислохоти ҳам ўз самарасини бериши лозим. Биз уларнинг ҳаммасини яўлга қўйишга ва мувофиқлаштиришга эриша олинмишмига ишонмасан ҳам. Аммо ушбу ислохотлар дастлаби шарафларини ҳамма учун бир хил белгилаш маъносиди ўз ичига олишига эга. Пул реформаси буни қаранг, жамғармалар муаммоси билан

сий қобқига ўралашиб қолган бўлмай, балки кўпчиликни қизиқтиратган, ҳаммамнинг дилидаги муаммолар бўлишига эътибор беришигизни истардим. Ўйлай-мики, Сиз кўтарган муаммолар, тақлиф ва танқидий мулоҳазалар шахримизда қайта қуриш ишини янада яхшилашга хизмат қилади. Сиз ишлаётган корхона энг ўқинган муассаса, ўзингиз истиқомат қилаётган турар жойдаги ишларда кескин бурилиш ясаш учун туртки бўлади. Редакциямизга хат йўллаганингизда конверт устида «Тошкент оқшоми», «Кўнглимдаги гап» деб белги қўйишни унутманг.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети навабдаги мажлисида уруш ва меҳнат ветеранлари моддий-маиший шарафларини ахшиллаш бўйича Бутуниттифок рейдини якунлаш «Гамхўрлик» комплекс программасини ишлаб чиқиш масаласини муҳокама қилди. Мамлакатимизда, шу жумладан Тошкентда 1987 йил июль ойидан бошлаб уруш ва меҳнат ветеранлари моддий-маиший шарафларини ахшиллаш бўйича Бутуниттифок рейди ўтказилмоқда. «Кекса» авлод ҳақида «Гамхўрлик» совет жамиятининг юксак маънавий бурчи ана шу рейдининг широрида.

14 МАРТАДАН 20 МАРТАГА Н. А. Семашко номидида курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг илмий раҳбари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Н. М. Мажидов, таҳрири остида. Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг маълумотларига қараганда шу ҳафтанинг аксарият кунлари ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси 0—5, кундузи 12—17 даража иссиқ бўлади. Кунлар аста-секин иссиқ боради. Ҳарорат кечаси 4—9, кундузи 18—23 даражага кўтарилади. Ҳафтаининг охирида осмонда булут қўлайиб, ёғин ёғади. Кундузи ҳарорат пасаяди. Ҳафтанинг ўртача ҳарорати кўп йиллик нормага яқин бўлади. Н. А. Семашко номидида курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг илмий раҳбари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Н. М. Мажидов, таҳрири остида.

Редакциядан:

Хўрмати оқшомхоилар! Мана, Сиз янги «Кўнглимдаги гап» рубрикаси остида дастлабки хат-хабарлар билан танишингиз. Бу сизда қандай таассурот қолдирди? Бундай савол бераётганимизнинг сабаби шуки, шахримизда қайта қуриш ва жадаллаштириш, демократия ва ошқоралик борадида оқшомхоиларнинг кўп қиррали ишлар, жараёнларнинг бевосита шўҳиди бўлиб турган. Сиз, аъзис оқшомхоиларнинг тақлиф ва истакларингиз биз учун гоът қимматлидир. Сизларга муражаат этар эканмиз, бугунги кунда сизни ўйлантиратган, ташвишга солаётган, тилингизнинг ўзида турган муаммолар ҳақида очик ва рўй-роқ эътиборсиз, деб умид қиламиз. Хатларингизда тилга олинган муаммолар тор, шах-

Об-ҳаво ва саломатлик 14 МАРТАДАН 20 МАРТАГА Н. А. Семашко номидида курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг илмий раҳбари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Н. М. Мажидов, таҳрири остида. Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг маълумотларига қараганда шу ҳафтанинг аксарият кунлари ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси 0—5, кундузи 12—17 даража иссиқ бўлади. Кунлар аста-секин иссиқ боради. Ҳарорат кечаси 4—9, кундузи 18—23 даражага кўтарилади. Ҳафтаининг охирида осмонда булут қўлайиб, ёғин ёғади. Кундузи ҳарорат пасаяди. Ҳафтанинг ўртача ҳарорати кўп йиллик нормага яқин бўлади. Н. А. Семашко номидида курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг илмий раҳбари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Н. М. Мажидов, таҳрири остида.

Материалларни А. Абдуллаев, Т. Тошев ва А. Акрмов тайёрлашган.

«Оқшом» газетамизда қабристонлар ободончилиги масаласида кам ёзилган... «Ишончли мулоқот»га ветеран — педагог Ҳамидулла Йўлдошев йўллаган хатдан. Ана шу илтимосга биноан мулоҳаза ва муҳокама учун кўйиндаги мақола ёридик.

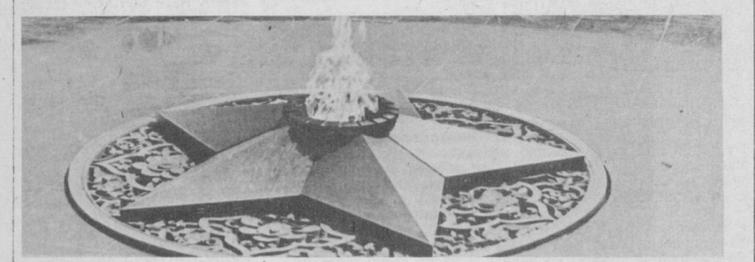
27 март—Хотира кунини

ҲАЁТИМИЗ фаровон, турмушимиз кун сайин гўзаллашиб бормоқда. Аюбой ана шу замонда янгиликлар, покликлар, ҳар бир соҳада жадаллаштиришни, ишни қайта қуришни амалга ошириш меҳнаткам халқимизга ғайрат-шижоат бағишламоқда. Социалистик турмуш тарзи ва оммани коммунистик руҳда тарбиялаш масалалари го- т муҳим аҳамият касб этаётган.

Қўллаб чиқим қилиб, катта ош бериб яна ўрганганимиз? Турмуш тарзимизга мос келмайдиган бачкана, мантқиққа тўғри келмайдиган ортинча даҳмазалар ҳақида «Правда» газетасида (шу йил 21 февраль) саҳифаси- да кўрсатиб ўтилди.

Сиз бунга нима дейсиз?

Мангулик зиёратгоҳи

муш тарзи, меҳнат ва жасорати, ҳаётдаги ўрни алоҳида ғамхўрлик билан қўрилган. Жоноҳон Коммунистик партиянинг вафот этган ва ҳалок бўлган ота-оналар ҳамда яқин кишиларнинг жанговар ҳаётларини, меҳнат жасоратларини, шон-шўхратларини асраб-авайлашни, уларнинг номини ва пор- лоқ хотирасини ёдда тутишни олий мақсад қилиб қўйилган. Шу маънода ҳар йили март ойининг сўнги яқинбақасида ўтказилади- ган «Хотира кунини» жуда катта ғойий аҳа- миёт касб этмоқда. Янги ташкил бўлган ва халқимизнинг турмушига сингир бораётган ушбу аянча республикаси миқёсида бу йил учинчи бор ўтказилишидир.

Ҳақиқатдан ҳам вафот этганларни қай- си тартибда хотирлаш, ҳатто қабристон ва қабр тошларини ўрнатish масаласи ҳам кўпчиликни қизиқтиради. Шу борада ўз фикрини айтмоқчиман. Қабристонларни обод қилиш, марҳумнинг қабрини зиёрат этиш ҳамма халқларда ҳам инсоний бурч ҳисобланади. Республикада янги ода- га айланган бораётган Хотира кунини, ҳа- токи меҳнаткашларнинг дам олиш кунла- ринида марҳумларнинг яқин кишиларини эмас, балки активлар ҳам қабристонга бор- дилар, сунириб-сидирдилар, сув сеип, хо- тира лавҳаларини ювдилар, янги ниҳол- ларни экидилар, уларни тез-тез парварши- лаб турдилар. Бу иш ҳеч қандай дабоба- сиз, аммо ушшоқлик билан қилиниди.

Мен хизмат тавозеси билан кўпгина жой- ларда бўлганимда ёқоиб ўт ва тиканлар босиб кетган, қаровсиз ҳолга ташлаб қў- йилган қабристонларни кўрдим. Шунинг ажаблантириши, ана шу хароба қабристон- ларда қонанча марбарлар ўрнатилган. Қим- матбаҳо мармарлардан асалган бундай ёд- горликларни, унда ёзилган диний-истиқ- шотларни қўриб ҳайрон қоласан киши. Бу нима? Қабристонга марҳум хотирасига тўраларча муносабатини? Марҳум шаъни- ни улуғлашни ёки дабобаозлик, шухрат- парастлик, «бойвачча»лигини кўрсатиб қў- йишни? Шу ўринда шарқ классик адаби- ятининг буюк наомандларидан бири Шайх Саъдий машҳур «Гулистон» (1257 йил) асаридан бир ҳикояни келтириш жоиздир: «Бир бойваччи кўрдим, отасининг қабри устида ўтириб бир камбағалнинг ўғли билан мунозара қилиб, дерди: «Отанинг қабри тошдан, ёзувлари заррин, устига мармар тош қўйилган ва фирюза билан ко- шин қилинган. Сеннинг отанинг қабрига сира ўхшашлик жойи борми? Отанинг қабрига бир неча дона гишт қўйиб, бир-ич ки ховуч тупроқ ташлаган, холос». Кам- бағалнинг ўғли унинг бу сўзларини эш- итди, деди: «Сенинг отанг бу оғир тошлар остидан қирибгурганида, меннинг дадам ман- зилгоҳига етиб бorgan бўлади».

Ҳақиқатдан ҳам вафот этганларни қай- си тартибда хотирлаш, ҳатто қабристон ва қабр тошларини ўрнатish масаласи ҳам кўпчиликни қизиқтиради. Шу борада ўз фикрини айтмоқчиман. Қабристонларни обод қилиш, марҳумнинг қабрини зиёрат этиш ҳамма халқларда ҳам инсоний бурч ҳисобланади. Республикада янги ода- га айланган бораётган Хотира кунини, ҳа- токи меҳнаткашларнинг дам олиш кунла- ринида марҳумларнинг яқин кишиларини эмас, балки активлар ҳам қабристонга бор- дилар, сунириб-сидирдилар, сув сеип, хо- тира лавҳаларини ювдилар, янги ниҳол- ларни экидилар, уларни тез-тез парварши- лаб турдилар. Бу иш ҳеч қандай дабоба- сиз, аммо ушшоқлик билан қилиниди.

Қабр устига ёдгорлик ўрнатилиши инкор қилмаган ҳолда, моворларни озода сақ- лаш, мармар тошларни ихчам ва ярашқил қўйиш, уларга ёзилган дин сўзлари чу- қур маъноли бўлишини ўйлаш керак. Даб- дабаозлик, ўта шашмадорлик камтарона ва гўзал ҳаётимизга ярашмайди, аксича унга доғ бўлиб тушади.

Тўғри, бизда кейинги пайтларда қабри- стонларга жиддий аҳамият бера бошладил- лар. Бу борада аҳоли бир оз яхшиланди. Аммо ёдгорликлар қўйилмаган лавҳа тошлари ҳали тартибга солинган эмас. Ай- никса, ҳашаматли ёдгорликларни кўрган- гизда, бу ёдгорликни қўйганларнинг нақа- дар кибру ҳаволи одамлар эканлигига, са- вибонини тасвирга ёни «бойвачча»лиги- га ашиқлик келди. Уларда ҳеч қандай эстетик жиҳатлар кўринмади. Бунинг ус- тига айрим кишилар оғайиб хилқонлар ажратиб олиб, уларга темир панжаралар туттандилар, бетондан пойдеворлар ўрнат- ишиб, ғайри-сунъий «қўрғончалар» бунёд эттиришгани, бу мутлақо ноўрин. Қабр ус- тига тошлар, панжараларни қалатириб таш- лашларга чек қўйиш керак. Махсус ус- тоналарда тайёрланган мармуртош, гранит ва бетонлар ҳамин ҳам кескин қисқартириш ҳақида ўйлаб қўрилиш, чакки бўлмасди. Шу ўринда «Тошкент шаҳрида жомот тартиби, ободонлаштириш ва са- ниатрия қондалари»даги «Шаҳар қабри- стонларини сақлаш қондалари»нинг 2.2- пунктдаги қабр усти ёдгорликларни ўрнатish ҳамда уларни озода сақ- лаш бўйича буюртмаларни қабул қилиш маъмуридаги пунктга, юқоридagi тақлиф- лардан келиб чиқиб конкрет тадбирларни қондага киритиш керак. Шунинг айтиш ке- ракки, баландпарвоз ёзув устига ҳеч қач- он марҳумга нисбатан ҳурматин билдир- майди. Бунинг ўрнига, бизнингча, марҳум- нинг исми-шарифи, туғилган йиллари ҳам- да касб-кори сатрларда баён этилиш, ки- фой.

Шу ўринда ўртак бўлса арзийдиган шовира Зебунисо Бегимнинг қабр тошида- ги гоғай камтарлик билан айтган васиятини келтирамиз: «Ба ғайри сабаз напушад касе мазори маро, Ки қабрилуши ғарибон хамин гиёҳ бас аст» (Маъноси: Менинг қабримни сабзадан ўта ҳеч қим ёлмасин, ғариблар қабрини ёлмоқ учун шу гиёҳнинг ўзи басдир).

Хулоса қилиб айтганда, ихчам, бир хил- даги ёдгорликлар қўйиш (инҳор-базинҳор бу ёдгорликлар жой ўғирламасин), марҳум- ларни хотирлаш меҳнаткашларини янги- ча руҳда тарбиялаш мақсадида йўналиш- ларни керак. Масалан, Улуг Ватан урушида ҳалок бўлган жангчилар хотираси бизда ана шундай эъозланади. Негатки, бу ай- никса, ёшларнинг ҳарбий-ватанпарварлик ру- ҳида тарбиялаш ишга хизмат қилади. Ана шунларни ўйлаган ҳолда, қабристон- лар ўзига хос бўлган Хотира бони, алло- дар доимо ёлди олинмаган мангулик зиё- ратгоҳига айлансин.

Ушбу фикр ва мулоҳазаларини мен Тошкентимизнинг бачқа аҳлисида, азия оқомжонларга республикамизда 27 март кунини ўтадиган Хотира кунини арасидада иш- қор энтаяман. Кейинг дустлар, Тошкент шаҳримиз ўзининг ушбу мавзудаги тад- бирли режалари билан яна ҳам гўзал, яна ҳам нурафшон бўлсин.

Сиз бунга нима дейсиз, азиз ҳамшаҳарлар?

Билал АМИНОВ, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих институтининг катта илмий ходи- ми, тарих фанлари кандидати, этнограф.

Қомус-дурдоналар хазинаси

Давра стolidан репортаж

«ЎЗБЕК СОВЕТ ЭНЦИКЛОПЕДИЯСИ»

Бу тафаккур хазинаси ҳақида олтинчи йилларнинг охирида тез-тез тилга олинмаган бўлиб қолди. 1968 йилда Ўзбек Совет Энциклопедияси Бош редакцияси ташкил этилди. 1971 йилда эса жами 14 томдан иборат бўлган бил- лимлар хазинасининг 1 томи босмадан чиқди. 1980 йилда эса унинг охириги 14 томи чоп этилди.

Ўзбек Совет Энциклопедияси масъул котиби Мурод Аминов, бош муҳаррир ўринбосари Даврон Шораҳмедов, илмий редакция муррабиси Султон Холназаров ва Абдурашид Маъжидовлар мате- риалларни муҳокама қилишмоқда.

МУХБИР: — Даврон Аҳме- дович, дастлаб энциклопедияси адабиётларнинг зарурати, уларнинг маданий ҳаётимизда- ги хизмати ҳақида сўзласангиз...

Д. ШОРАҲМЕДОВ: — Энциклопедик ва справочник адабиётларнинг сони ва сифати- га қараб, мамлакат фани ва маданий тараққиётининг дара- жасига баҳо бериш мумкин. Ҳозирги вақтда мунтазам ра- вишда энциклопедия ва лугат- ларга мурожаат қилмайдиган олимни ҳам, сиёсий арбоб, студентни ҳам тасаввур қилиб бўлмайди.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

МУХБИР: — «У ким! Бу ни- ма!» болалар энциклопедияси тўлалигича босилиб чиқди!

А. МАЖИДОВ: — Болалар энциклопедиясининг 1 ва 2- томлари босмадан чиқди. 3-томи эса шу йилнинг охиридаги обуналиларга тарқатилади. Энциклопедиянинг биринчи томи атоқли олим «Ҳабиб Абдулла- ев» ҳақидаги мақола билан бошланади. 2-томимизда «Али- шер Навоий», «Абдулла Навоий» ва шунга ўхшаш кўп- лок мақолалар бор. Ҳар бир том жуда чиройли рангли суратлар билан безатилган. Болаларни янги завқ билан варақ- лашларига шубҳамас йўқ.

Нима? Қачон? Қаерда?

14—20 МАРТ «ДАВРА СУХБАТИ»

Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи. «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар ака- демиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт ин- ститутининг давра суҳбатини ўт- каздилар. Бу тадбирда «Ўз- бек классик адабиётини нашр этишининг долзарб назарий ва амалий муаммолари» муҳокама қилинади.

Давра суҳбатда «Ўзбек адабиёти буст

